

Vierde bijeenkomst Community of Practice: Natuurinclusief Bouwen

Op 11 juni is de vierde bijeenkomst van de community of Practice over natuurinclusief bouwen. Dit keer zijn we te gast bij Gemeente Amsterdam, waar we welkom worden geheten door stadsecoloog Geert Timmermans. We gaan vandaag in op de ontwikkelingen van natuurinclusieve bouw en de kadevernieuwing in Amsterdam.

Geert Timmermans over natuurinclusieve bouw in Amsterdam

Natuurinclusieve bouw in Amsterdam

Geert vertelt ons over verschillende projecten in Amsterdam waarbij natuur is toegevoegd aan de openbare ruimte, op daken en wanden. Een mooi voorbeeld van het Orlyplein in Sloterdijk. Dit plein is van een versteende plek omgetoverd tot een groene oase, waar mensen kunnen recreëren en waar ruimte is voor biodiversiteit. Om verankering van natuurinclusieve bouw te realiseren heeft Gemeente Amsterdam verschillende producten ontwikkeld. Zo is eind 2018 het handboek 'Natuurinclusief bouwen en ontwerpen in 20 ideeën' uitgebracht. Deze is te downloaden via:

https://issuu.com/gemeenteamsterdam/docs/brochure_nibeo-definitief-web02_1

Ook heeft Gemeente Amsterdam een menukaart ontwikkeld met natuurinclusieve toepassingen, zoals neststenen, insectenstenen, groene daken, groene gevels etc. De nieuwste ontwikkeling is om in Amsterdam een pilot te starten in drie gebieden, waarbij natuurinclusieve bouw zal worden toegepast in het kader van verschillende doelen die vallen onder duurzaamheid zoals rainproof en groene daken. De resultaten van deze pilots kunnen worden gebruikt in de omgevingsplannen.

Natuurinclusief project: Amstelstad

Vervolgens nemen Joyce van den Berg en Mirjam Koevoet (beide Gemeente Amsterdam) het woord en vertellen ons meer over het project Amstelstad, dat een speciale vermelding kreeg voor de prijsvraag bouwen+biodiversiteit. Ze hebben bij dit project in Amsterdam duurzaamheidsaspecten, zoals energie gecombineerd met flora en fauna, waardoor onverwachte combinaties zijn ontstaan. Qua technische ontwikkelingen is natuurinclusieve bouw haalbaar, het is nu zaak om wet- en regelgeving hierop aan te passen. Onderdeel van Amstelstad is de Arenapoort. Voor de herontwikkeling van dit winkelgebied hebben ze workshops gehouden, waarbij alle partijen – gemeente, architecten en ontwikkelaars – gezamenlijk de mogelijkheden voor natuurinclusiviteit hebben onderzocht met als doel om de biotopen land, lucht en water met elkaar te verbinden. Het is succesvol gebleken om architecten en ontwikkelaars in een vroeg stadium te betrekken, waardoor veel enthousiasme ontstaat bij alle partijen.

Joyce van den Berg over het project Amstelstad

Inspiratie over natuurinclusieve kades vanuit Dordrecht: Het Wervenpark

We gaan deze bijeenkomst dieper in op het onderwerp natuurinclusieve kades. Marit Janse (Gemeente Dordrecht) vertelt ons meer over het Wervenpark in Dordrecht, een klein gebied grenzend aan de Merwede, waar sprake is van getijdenwerking. Ook dit project kreeg een speciale vermelding in het kader van de prijsvraag. In het project wordt gewerkt aan natuurvriendelijke oevers door kades van gestabiliseerd slib te ontwikkelen, waardoor ijsvogels, oeverzwaluwen en bijzondere muurvegetatie zich kunnen vestigen. Bijzonder aan dit project is dat er gebruik wordt gemaakt van de natuurlijke dynamiek in het gebied en dat erosie van de kades is toegestaan. Meer informatie over dit project: <https://www.ecoshape.org/nl/projecten/stadswerven-dordrecht/>

Project Wervenpark Dordrecht (afbeelding: <https://www.ecoshape.org/nl/projecten/stadswerven-dordrecht/>)

Kadevernieuwing in Amsterdam

Ton Denters en Hans Kaljee (beide Gemeente Amsterdam) nemen ons mee in het wereld van de Amsterdamse kades. Amsterdam heeft meer dan 600 km aan kades die tegenwoordig intensiever gebruikt worden dan toen ze gemaakt werden; vroeger reed men met paard en wagen, tegenwoordig gaan er vrachtauto's en andere voertuigen door de stad. Dit heeft als gevolg dat kademuuren verzakken en aan vernieuwing toe zijn. De kades hebben grote ecologische waarde, omdat er op de oude vochtige kalkrijke muren veel zeldzame muurplanten gevestigd zijn en langs de kades veel bomen staan. Dat de muren en daarmee ook de bomen kwetsbaar zijn blijkt uit het feit

dat er begin juni meer dan 100 bomen zijn omgewaaid tijdens een storm. Er wordt nu gewerkt aan een plan om de kades te vernieuwen en de ecologische waarde zoveel mogelijk te behouden en herstellen door de juiste abiotische omstandigheden te creëren. Bijvoorbeeld door kalkrijke mortel te gebruiken en vochtigheid van de muren te bevorderen met behulp van technische oplossingen, zodat muurplanten opnieuw geplant kunnen worden of zich spontaan kunnen vestigen. Ook wordt er onderzocht hoe bestaande en nieuwe bomen een plek kunnen krijgen langs de kades en hoe de groeiomstandigheden van bomen geoptimaliseerd kunnen worden.

Ton Denters over de kadevernieuwing in Amsterdam.

Safari door de stad

Om meer inzicht te krijgen in natuurinclusieve bouw en het kadeproject in Amsterdam gaan we op safari door de stad. We passeren onder andere het Hyatt Regency hotel met ingemetselde nestgelegenheden en verticale natuurlijke begroeiing op de gevel en diverse buurtprojecten zoals een drijvende tuin en geveltuintjes. Ook bekijken we de kademuren op Roeterseiland en aan de Amstel, die onderdeel zijn van het kadeproject om inzicht te krijgen in de opgave die er ligt.

Safari langs natuurinclusieve bouw voorbeelden

De bijeenkomst wordt afgerond met een terugblik van alle deelnemers op de afgelopen vier bijeenkomsten en een vooruitblik naar de mogelijkheden voor het vervolg. Er is een divers netwerk ontstaan en uit de reacties komt naar voren dat mensen elkaar door de community of practice goed

weten te vinden. Veel deelnemers zijn het er over eens dat het vroeg betrekken en enthousiasmeren van architecten en projectontwikkelaars van groot belang is. Verschillende gemeentes hebben aangegeven interesse te hebben om lokaal meer te leren over natuurinclusieve bouw.

Interessante ontwikkelingen/mogelijkheden voor vervolg zijn:

- De website met toolbox over natuurinclusieve bouw is in ontwikkeling. Vanuit provincie Overijssel en de Vogelbescherming het verzoek aan de community-leden om deze te testen.
- Door de Vogelbescherming wordt aan het eind van dit jaar een award uitgereikt aan het meest natuurinclusieve project. Meer informatie:
<https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/vogelbescherming-lanceert-award-natuurinclusief-bouwen>
- Er is een nieuwe relevante MBO opleiding in Amsterdam op het Wellant college over natuurinclusief beheer: Urban Green development.
<https://wellant.nl/mbo/opleidingen/urban-green-development/>
- Een mooie samenwerkingspartner zou NEPROM zijn. Er is al contact gelegd, wellicht kan er door NEPROM een prijs uitgereikt worden aan de meest natuurinclusieve projectontwikkelaar.
- Tom Kools (De Natuurverdubbelers) heeft een spel ontwikkelt waarbij partijen zich verplaatsen in de andere partij op het gebied van natuurinclusieve bouw: De Urban Green Finance Game. Aan iedereen de uitnodiging om te komen spelen.
- Jaap de Jong (De Gezonde Stad) was op de Provada vorige week, een zakelijk event voor de vastgoedwereld. Het is goed om de vastgoedwereld nog meer te betrekken bij onze thematiek (bijvoorbeeld tijdens dit soort events) <https://www.provada.nl/nl>
- Vanuit LNV is het idee aangedragen om een hackaton te organiseren over het thema natuurinclusief bouwen.

